

Verslag 2^e informatiebijeenkomst afsluitvoorziening in De Kromme Raken

Woensdagavond 20 november organiseerde waterschap Noorderzijvest een informatieavond. De avond stond in het teken van de voorbereidingen op de toekomstige regulering van het waterpeil in noordwest Groningen. Regulatie zal plaatsvinden door het aanbrengen van een afsluitvoorziening in De Kromme Raken. De bijeenkomst werd goed bezocht; er waren circa 30 belangstellenden.

Het waterschap begon met een terugblik op de voorbereidingen en gaf een samenvatting van de resultaten van de bijeenkomsten die vanaf september 2019 hebben plaatsgevonden. De eerste openbare informatieavond vond plaats in het dorps huis op 26 september¹. Daarnaast zijn er twee bijeenkomsten met een aantal eigenaren/gebruikers van landbouwpercelen rondom De Kromme Raken georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de belangen, de voor- en nadelen van de mogelijke varianten en de zorgen geïnventariseerd. De resultaten van alle bijeenkomsten zijn meegenomen bij de afwegingen om tot een advies voor een afsluitvoorziening te komen. Adviesbureau Arcadis informeerde de aanwezigen over het advies dat vooralsnog geformuleerd is en lichtte de afwegingen toe. Tijdens de [presentatie](#) was er gelegenheid tot het stellen van vragen en vond er discussie plaats over het plan.

Toelichting op de presentatie / vragen van aanwezigen

1. Onderzochte varianten en gebruikt beoordelingskader

Dia 6 laat zien welke mogelijke locaties in de variantenstudie zijn beschouwd. Bij de varianten 1 en 3 wordt de afsluitvoorziening verwerkt in een al aanwezig kunstwerk, respectievelijk de brug bij Warfhuizen (variant 1) en de sluis met brug bij Schouwerzijl (variant 3). Bij de varianten 2 en 4 wordt de afsluiting solitair geplaatst.

Deze vier locaties zijn beoordeeld met behulp van de criteria die op dia 7 zijn weergegeven: waterveiligheid, draagvlak van de omgeving, haalbaarheid, uitvoering en ruimtelijke kwaliteit. Dia's 8 t/m 11 behandelen de beoordeling per criterium. Dia 12 geeft een samenvatting van de beoordeling.

Het criterium 'waterveiligheid' weegt zwaarder dan de andere criteria. Verzorgen van de waterveiligheid is één van de kerntaken van het waterschap en de afsluitvoorziening wordt – in combinatie met de capaciteitsvergroting van de gemalen bij Zoutkamp (H.D. Louwes) en Schaphalsterzijl – aangelegd met het doel om de waterveiligheid te optimaliseren.

2. Functie van de afsluiting

Tijdens de presentatie blijkt dat er in de zaal onduidelijkheid is over de functie van de afsluiting. Vaak moet een afsluiting zorgen voor een (tijdelijk) verschil in waterpeil vóór en achter de

---

¹ De presentaties en het verslag van de informatieavond op 26 september staan op de website van het waterschap: [https://www.noorderzijvest.nl/ons-werk/projecten/projecten-\(lopend\)/afsluitvoorziening-d/](https://www.noorderzijvest.nl/ons-werk/projecten/projecten-(lopend)/afsluitvoorziening-d/)

afsluiting. De afsluiting in De Kromme Raken heeft echter de functie om bemalingsgebieden te kunnen scheiden waardoor zowel gemaal H.D. Louwes als gemaal De Waterwolf hun bemalingsgebied efficiënt op het gewenste waterpeil kunnen krijgen. In de praktijk zal de afsluiting incidenteel worden toegepast.

Het waterschap verwacht dat als de afsluitvoorziening in werking is en de capaciteitsvergroting van gemaal H.D. Louwes is gerealiseerd (gepland circa 2025), de gronden rondom De Kromme Raken die bij het bemalingsgebied van gemaal H.D. Louwes eerder op het normale peil zijn dan de gronden rondom De Kromme Raken die horen bij het bemalingsgebied van de Waterwolf. We hebben dan te maken met dusdanig veel water dat afgevoerd moet worden dat ook de bergingsgebieden in het bemalingsgebied van de Waterwolf overlopen. De Waterwolf moet dan grote pieken verwerken en dat kost meer tijd.

Uit de zaal wordt opgemerkt dat in de praktijk het water in De Kromme Raken zowel noord- als zuidwaarts kan stromen (mede afhankelijk bijvoorbeeld van de capaciteit waarmee de twee gemalen worden ingezet). Het waterschap neemt deze aanvulling mee in de ontwerpeisen voor de toekomstige afsluiting.

3. *Beoordeling op 'waterveiligheid en waterhuishouding' (dia 8)*

Het waterschap heeft voor de waterveiligheid een norm opgesteld voor een *maatgevend hoogwaterpeil* (MHW). Met een afsluiting dicht bij Schouwerzijl / het Reitdiep wordt aan deze norm voldaan, maar als de afsluiting ter hoogte van Warfhuizen wordt geplaatst, komt het waterpeil in het bemalingsgebied van de Waterwolf hoger uit. Om dan nog te voldoen aan de norm voor het MHW, moet het waterschap grote investeringen plegen.

Verder blijkt dat alle varianten voldoen aan de criteria die voor de lokale waterhuishouding zijn opgesteld. Deze criteria zijn opgesteld mede op basis van de besprekingen met een aantal eigenaren/gebruikers van de percelen rondom De Kromme Raken, die n.a.v. de 1^e bijeenkomst op 26 september hun zorgen hadden geuit over de gevolgen van een afsluiting voor de waterhuishouding van de percelen.

Vragen uit de zaal: Hoe kan het dat de keuze om de afsluiting max 2 km noordwaarts op te schuiven in een klein water als De Kromme Raken zo'n groot effect heeft op het watervolume in het bemalingsgebied van de Waterwolf? Krijgt De Kromme Raken ook water vanuit gemaal gemaal Abelstok?

Reactie: Het waterschap maakt een afspraak met de eigenaren/gebruikers van de landbouwpercelen langs de Kromme Raken om de 1ste vraag te bespreken. Het water van het gemaal Abelstok zal deels via de Kromme Raken en deels via de Hoornsevaart worden afgevoerd.

Vraag uit de zaal: In het tracé van De Kromme Raken richting gemaal H.D. Louwes zit o.a. in het Warfhuisterloopdiep in Warfhuizen een versmalling. Wat betekent dit voor de afvoer van het water richting Zoutkamp?

Reactie: In elke watergang komen vernauwingen voor als gevolg van aanwezige bruggen etc. Deze vernauwingen zorgen lokaal voor hogere stroomsnelheden in de watergang, maar zorgen niet voor belemmeringen in het peilbeheer van waterschap Noorderzijvest.

4. *Beoordeling op 'haalbaarheid' (dia's 10 en 11)*

Alle varianten zijn technisch uitvoerbaar. De functie van De Kromme Raken m.b.t. de bevaarbaarheid is beleidsmatig vastgelegd. Hieraan hangen normen voor de breedte en diepte van de watergang en doorvaarhoogte onder de bruggen. Bij het ontwerp van de afsluitvoorziening wordt hiermee rekening gehouden.

Dia 10 is een schets van een overvaarbare stuw (invulling van de varianten 1,2 en 4). Deze afsluitvoorziening is 5.30 meter breed en vormt geen belemmering voor de scheepvaart.

De volgende nieuwe elementen komen daarbij in het zicht: de signalering (lampen die branden als de doorvaart is gesloten), remmingswerken, twee aanlegplaatsen voor recreatieschepen en bebording. Bovendien worden kastjes ingebouwd t.b.v. de automatische bediening en komen er dammen om de afsluiting aan te laten sluiten op de oevers. De dammen zijn het langst bij variant 4 en het kortst bij variant 1.

Op dia 11 is de sluis weergegeven die in variant 3 bij Schouwerzijl dienst zal doen als afsluiting. De sluisdeuren voldoen niet meer en worden vervangen. Hierbij wordt het aanzicht van de nu aanwezige sluisdeuren behouden, maar mogelijk wordt ander materiaal dan hout toegepast, bijvoorbeeld omdat dat duurzamer is. De doorvaartbreedte van de sluis blijft gehandhaafd. Ook bij deze variant worden signalering (lampen die branden als de doorvaart is gesloten) en bebording aangebracht en wordt voorzien in remmingswerken en aanlegplaatsen. De kastjes in de muur voor de automatische bediening zijn alleen te zien als de sluisdeuren gesloten zijn.

Verzoek uit de zaal: in het ontwerp aandacht voor bescheiden signalering, bebording en overige nieuwe elementen.

Reactie: deze wens neemt het waterschap mee in de uitwerking van het ontwerp van de afsluitvoorziening.

5. *Beoordelingskader*

Voor de uitvoering scoren de varianten 2 en 4 slecht (dia 12). Tijdens de aanleg zal er relatief veel overlast zijn voor de omgeving vanwege de slechte bereikbaarheid van de locaties en de bijkomende werkzaamheden zoals de aanleg van de stroomvoorziening. Dit veroorzaakt ook een langere doorlooptijd van het werk ter plaatse. Bovendien zal de voorbereiding voor deze varianten meer tijd kosten omdat het vergunningentraject meer aandacht vraagt en er grond moet worden aangekocht, c.q. overeenkomsten gesloten moeten worden met grondeigenaren. De genoemde extra activiteiten zorgen voor hogere kosten van deze varianten in vergelijking met variant 1. De kosten voor de varianten 1 en 3 zijn van dezelfde orde van grootte.

Vragen uit de zaal: Als gekozen wordt voor een afsluitvoorziening bij Warfhuizen (variant 1), worden de werkzaamheden aan de sluis en brug dan niet uitgevoerd? Hoe zijn de kosten voor de brug en sluis meegenomen in de vergelijking van de kosten van de varianten?

Reactie: Het waterschap is eigenaar van de brug en de sluis, en moet deze elementen onderhouden. Het onderhoud van de brug is al gepland en zal binnenkort worden gerealiseerd. De restauratie van de sluis is niet urgent en daarom nog niet gepland.

Deze werkzaamheden worden dus uitgevoerd, ongeacht de keuze voor variant 1 of 3, maar de restauratie van de sluis zal dan langer op zich laten wachten.

De kosten voor de brug zijn niet meegenomen in de afweging voor variant 3, wel de kosten voor de restauratie van de sluis, c.q. de aanpassingen die nodig zijn om de sluis weer een waterkerende functie te geven. De kosten voor variant 1 en 3 zijn vergelijkbaar. Variant 3 (sluisdeuren) heeft hogere uitvoeringskosten, maar variant 1 (afsluiting bij brug Warfhuizen) zorgt voor hogere kosten tijdens het gebruik omdat het waterschap dan twee elementen moet onderhouden (de afsluiting én de sluis).

6. *Advies en aanbevelingen (dia 13)*

Uit de beoordeling volgt dat het de voorkeur heeft om de afsluitvoorziening in de bestaande sluis van Schouwerzijl te realiseren (variant 3). Dit advies wordt in december aan het algemeen bestuur voorgelegd. De toelichting en aanbeveling die op dia 13 staan, zijn de belangrijke elementen voor de toelichting van dit advies.

Eén van de aanbevelingen is het nader uitwerken van een inzetprotocol voor de afsluitvoorziening in samenhang met de andere maatregelen die in het kader van Droge Voeten 2050 in het beheergebied van waterschap Noorderzijvest worden genomen. Zo wordt o.a. vastgelegd welke stappen het waterschap neemt als calamiteiten optreden (bijvoorbeeld: in welke volgorde en hoe worden de capaciteiten van gemalen verhoogd / afsluitingen of waterbergingsgebieden ingezet en dus wanneer de afsluitvoorziening Schouwerzijl wordt ingezet).

Vraag uit de zaal: door de werkzaamheden in opdracht van het waterschap aan de kademuuren is schade opgelopen en de werkzaamheden duren veel langer dan gepland. Hierdoor hebben omwonenden meer overlast dan bij de voorbereiding is voorzien. Is er informatie over de planning van de werkzaamheden voor de aanleg van de afsluitvoorziening en de aard van de werkzaamheden?

Reactie: nee, dat is pas duidelijk als het ontwerp verder is uitgewerkt. Het waterschap zal hiervoor een informatieavond organiseren vóórdat de werkzaamheden starten.

Tevens wordt in de zaal opgemerkt dat de ervaring leert dat aanpassingen in oude gebouwen/objecten in de praktijk vaak tegen vallen en de kosten vaak hoger uitvallen dan geraamd.

Hoe nu verder?

Wij komen nog terug voor de openstaande vraag over de waterhuishouding (zie bij onderwerp '3'). Hiervoor maken wij een afspraak.

Op 18 december neemt het algemeen bestuur van het waterschap een besluit over de aanpak van de afsluitvoorziening. Informatie hierover wordt op de website van het waterschap gepubliceerd.

Begin 2020 start het waterschap met de voorbereidingen. In het najaar van 2020 informeren we u over het ontwerp. De realisatie van de afsluiting is in 2021 gepland.

Als u met het waterschap in contact wilt over het project kunt u mailen naar gemalen@noorderzijvest.nl.